

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus, Divendres 17 de Novembre de 1899

Núm. 3417

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, llibrería Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . . Ptas. 1
a provincias trimestre 350
Extranjer y Ultramar 7
Anuncios, al precio convencional.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuades curacions y d' una acceptació general, son las millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

TOS

La que paga més contribució de la provincia.

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzem de guanos de **A RIUDOMS**

Massó y Ferrando

Guano classe superior.—Id. de peix.—Cascos d' arengada pera adops de las hortallissas.

Magatzem á Riudoms y á Reus Vilá, núm. 3.

VINYAS AMERICANAS

MARCIAL OMBRAS

PROPIETARI AGRICULTOR

FIGUERAS (Girona)

150.000 peus de 5 á 10 anys que produheixen anyalment:

DEU MILIONS D' ESTACAS . . . . . DOS MILIONS DE BARBATS

No compreu res sens visitar los meus criaderos

que son los més antichs é importants d' Epanya.

PREUS REDUHITS

Licor de fibrina y carn líquida RICHARD

Lo millor tónich-reconstituyent conegut, indicadíssim contra 'l raquitisme, escrófula, tuberculosi, convalecencias y en totas las malalties caracterizadas per lo sello de la debilitat y que requereixen un bon aliment sens embargar l' estómach. Se ven en totas las farmacias.

Secció doctrinal

Catalunya es una forsa

Encara que no dongués més resultat que 'l d'aprendre aixó, no podria donarse per perduda la actual campanya. Catalunya, ab ella, s' ha donat compte de la forsa que té y representa. Catalunya s' ha meditat, y ab tot y no haver tret encara ni de molt totes las forsas ab que compta, s' en ha adonat ben bé de que es alguna cosa més que una de tantas provincies, simplement subjectas á treballar y á admirarse de tot lo que á Madrid se fa y 's pensa.

Catalunya, després del revifament, extraordinari de sas forsas econòmicas, per causas múltiples, no s' en havia adonat encara, de que possehia, nodrida per aquestas, una forsa inmensa política y social, y vivia encara en lo polítich, la vida encongida d' un convalescent, que ha recobrat de ple la salut perduda, y ha restablert sas forsas, pero no gosa encara medirlas ab qui estava acostumat á tenir per molt mes fort y robust que ell. Mes ayuy, al tréurelas, per efecte d' una excitació que li ha produhit acies irreflexius, pero trascendentalíssims, se l' ha descubert á sí mateixa la forsa que té; n' ha obtingut la conciencia que li faltava pera poguer treure'n tots sos resultats.

No 'n tenen prou els pobles ab ser forts; han de créures'ho: Catalunya, durant molts anys, per sa riquesa, per sa cultura, per son instint polítich, per qué no dirho?, per la importancia de sa capital, tenia en realitat dintre d' Espanya, una forsa grossa.

No obstant, tots ho sabem prou que casi no la coneixia. En l' ordre que n' hem de dir polítich, potser

no l' ha exercit més que imposant al fi lo réjim proteccionista. Per los demes, la influencia política-social de Catalunya, casi nulaa, no responia pas á sa importancia. Tot, perque son encongiment no li permetia creure prou en lo que representava; tot, perque creyent en sa debilitat, se resignava á la superioritat dels que fins animava á tenir realment com á superiors.

Mes avuy aixó ha cambiat. Catalunya s' ha vist á sí mateixa rica y forta, y com descobrint son poder, s' ha dit que dintre d' aquest Estat pobre, débil y corcat, no solament tenia 'l dret, sinó el dever d' exercirlo. Y al comensar á ferho s' ha adonat de que tenia solucions, y de que no li faltava la disciplina social y l' instint polítich que es necessari á las masses pera que aquells puguin realisar aquestas. Al adonarse d' aixó, Catalunya ha doblat sa forsa.

La conciencia de que la tenia es lo que li feya falta, pero un cop adquirida, per contratemps que vinguin, Catalunya tart ó aviat, arribará á son fi.

Tot dependrà ja no més de la manera de dirgila.

No hi ha pitjor sort...

Se parla y 's discuteix molt sobre las sessions parlamentarias. Encara suposantlashi un notori interés de que careixen, nos sembla que obraría malament qui no advertís en los dias presents que tals assumptos parlamentaris son d' una importancia molt relativa ó secundaria, frente als conflictes á que ha arribat per las propias torpesas del Govern. De lo que succeheix en las Corts no hi ha que jutjar per los efectes, si no per las causas; es reflexo d' una

situació grave que existeix fora del Parlament. Tots sabem que la autoritat deu ser respectada, que las lleys exigeixen obediencia y que 'l Govern necessita viure ab prestigi; pero també sabem tots que quan hi ha una discrepancia entre 'ls que manan y 'ls que obeheixen, si no s' acaba ab rapidés y ab acort lo disbarat, acaban per sufrir més que al comensament de las dificultats, las lleys, las autoritats y 'l Govern.

En tals cassos, las dots dels que manan han de servirlosi pera apreciar si 'l conflicte lo provocan molts ó sols uns quants, y si 'l conflicte vé per la voluntat de molts y per los errors dels ministres, lo pitjor que pot succehir á tots es que 'ls Góberns s' equivoquin considerant lo fet com una rebeldia de poch, fácil de dominar. Quants ministres s' han la que existeix avuy! ¡Y quants altres, per anar apessant solucions en horas á aquestas semblants, han empitjorat la situació del poder públich!

Y aixó mateix ó quelcom pitjor los hi passará als actuals ministres, ab son quefe al frente.

S' empenyan en treure importancia á successos com los de Catalunya que son manifestació clara y precisa del estat de la opinió pública en general; y 'ls hi succehirá que no volent cedir ni marxarse per sé ó serán obligats á capitular, ó tindrán que abandonar á la forsa los sitias per las quals senten tan carinyo.

O l' un ó l' altre y fins qui sap si abdós cosas, tindrán que fer ab petita intermitencia entre una y altra.

Nostres viatjes

«Lo Somaten» á Madrid

Fa, com ja saben los lectors de «Lo Somaten», alguns dias que 'm passeje per Madrid y es natural que donat mon carácter y esperit catalá, he d' haver observat y averiguar algo que si bé no pot interessarlosi m' atreviré á explicar, per propia satisfacció meua.

De mas averiguacions he dedubert que la Cort té la importancia que li atribuhim com á luxu; pero may es comparable á Barcelona baix cap aspecte.

En la cuestió artística y en la ornamentació dels carrers se queda molt enrera de Barcelona la vila del os.

Y com á Guadalajara, hi ha alguns carrers entaregats que la persona que disfruta d' ulls de poli ó d'ue ricias en los peus, está divertida.

Es natural que aquets carrers no son los passeigs de Recoletos y Castellans; pero en aquets precisament son molts los que hi van á cavall, en cotxe propi ó de lloguer.

Tampoch tenen cap importancia 'ls cafés de cent; per exemple lo de la «Marina» es molt de seca, apesar de que es caríssima qualsevol «juerga» que s' hi fessi.

Pobres son igualment tots los monuments artístichs aixecats á la memoria d' algun dels fills ilustres d' aquest país, cridantme l' atenció que en 1884 se 'n aixequés un á Isabel la Católica, pera consignar que durante su glorioso reinado se verificó la unidad de la patria y se descubrió América.

Del pobre Ferrán, marit de la Isabel, no 'n diu res. Ell per lo vist ni va contribuir a fer la *unidad de la patria* ni que 's descobris les Américas.

L'esperit nacionalista castellà no es partidari de egoismes; no sent lo regionalisme; tot ho vol nacional, gran y espanyol. Per aixó del Rey d' Aragó en Ferrán lo Católich no 'n parla 'l monument aixecat a la memoria d' aquest aconceixement.

Isabel I ó la Católica era castellana y per aixó 'l monument no més es castellà.

X.

Cyrano de Bergerac

Lo protagonista de l'obra de Rostand, que s'estrenà ahir a Novetat, traduhida a la llengua castellana pels senyors Via, Martí y Tintorer, va ser durant la seva vida un incorregible mata-moros, un perdonavides... gascó, per més senyas. Com si diguessim andalús de Fransa.

Entre las sevas obras hi figura lo «Viatje a la Lluna» fruyt d'una imaginació y una fantasia verament meridional. Pero no content ab la visita a la reyna de la nit, va volguer ferne una al sobirà del dia, produhint alashoras lo seu «Viatje al Sol».

Cyrano de Bergerac va ser l'espatutxi del género cómic fatxendós del sigle XVII, aquell género xistosament altissonant y enfático per excelencia. Ademés va ser un dels esvalotats de l'epoca, un *despreocupat*, com poden testificarho certs discursos de l'«Agripina».

En aquest concepte pot dirse que va ser deixeble de Lucreci.

Escriptor extravagant y fet a rauxas, va deixarse guiar pel seu esperit independent, no conformantse en seguir lo camí ja trasat, emprenguent diferents rutas, que varen ferlo anticipar a la seva época. Pera fer patent aquesta afirmació, n'hi ha prou en recordar que una humorada, un capritxo seu—los «Viatjes fantásticos»—suministraren a Mongolfier la celebrada invenció del globo aerostático.

Aixis mateix pot dirse que Edisson ha trobat en ell un precursor, donchs en lo seu «Viatje a la Lluna» descriu Cyrano uns llibres que 's llegeixen per las orelles, degut a que 'ls characters estampats no son lletres, sino sons. Ab lo que 's veu que ja al sigle XVII va haverhi qui va presentar lo fonógraf, que varen comensar a obrir lo camí que han seguit més tart Fontenelle y Verne en las sevas novelas ab pretensions de científicas.

Ab tot, més que ab las obras d'aqueixos autors, s'assemblan las de Bergerac ab las narracions fantásticas dels nortamericans, ab las que están com si diguessim unidas per certis analogias y conexió.

Sota apariencias senzilles y d'una gran lleugeresa de carácter, s'amagava en lo protagonista de l'obra de Rostand un verdader pensador. Molts son los sabis que li deuen ideas en tot temps celebradas y aplaudidas.

En quant al seu físich, es cosa sapiguda que mirava contra'l govern, essent famós, més que per las sevas obras, pel seu nas monumental, que li va valguer moltes bromas del seus contemporanis, cosa que o asioná innumbrables disgustos, donchs al poeta li pujava la mosca al nas per peca cosa, apelant a lo millor als arguments decissius de fer us de las armas pera castigar als mofetas y convéncels que no 's devían ficar ab ell. En una ocasió, pera defensar a un amich, va plantar cara a cent homes, dels que 'n matá deu ó dotze.

Pero com aixó de fer de espatutxi també té 'ls seus contratemps, tenia a la cara una pila de senyals, de nafres que 's creuhavan en tots sentits, donant a la seva cara una mena d'aspecte de mapa ó cosa semblant.

Pot dirse de Cyrano que varen exercir en ell molta influencia lo conceptisme comú en aquell temps a Europa y l'estudi (ó millor dit coneixensa, donchs los combats no li varen deixar temps pera estudiar) dels cultistas castellans de més renom.

Ab tot, no arribá a conseguir la representació de Quevedo y altres, sense deixar per aixó de ser la seva una figura literaria curiosa y digna de ser examinada.

La literatura desinvolta d'aquell que era tan terrible quan li puja la mosca al nas (lloch ahont més comodament podia instalarse semblant bestiols), se diferencia molt de la tan acompassada y regular dels clássichs ó neo-clássichs del gran sigler.

Bergerac no va produhir obras verdaderament estables, pero entre 'ls escriptors excéntrichs ó independents d'aquella época, se l'ha de distingir, per l'enginy de totas las sevas produccions, ja siguin los viatjes maravellosos, la única comedia que produhí, ó la «Agripina», considerada en son género.

Com a datos biográfichs, se sab que Cyrano de Bergerac va neixre a París l'any 1620.

Com succehia ab la generalitat dels escriptors del seu temps, Cyrano, malgrat lo seu geni independent, va haver d'acullirse a un protector, que va ser, com ho fou de tants altres, lo duch de Arpajon.

Un vespre, al entrar a casa d'aquest, va caure un tauló demunt del seu cap que cuydá deixerlo mort al seti y que va ocasionarli una llarga malaltia. Durant lo temps que va fer lliit, desaparegueren los manuscrits de las sevas obras «Historia de la República del Sol», «Historia de l'Espurna» y altres. Per últim, va morir pel setembre de 1655, a casa d'un seu cosí, tesorero general de las almoynas y devocions del rey, que l'havia recullit en la seva casa de camp.

I. DE GENOVER.

L'ALOSA

En lo Teatro Principal de Barcelona s'estrená dimars lo drama en tres actes y en prosa *L'Alosa*, original del distingit escriptor Ignasi Iglesias. Se tracte d'una obra de téssis, de la que potser podríam dirne un drama d'ideas. Convé donar certa llibertat a la dona, una llibertat amplia, una educació especial pera que al casarse no mati las aspiracions del seu marit, y ab ell l'amor, convertint la seva llar en un niu fret, glasat. Una noya d'una familia acomodada esta bojament enamorada d'un escriptor social, d'ideas avansadíssimas, y combrega ab las aspiracions del seu estimat. Los seus pares, que no poden consentir semblant matrimoni, la portan, pera distreurela y aveure si cambia d'ideas, a casa d'una seva germana, casada ab un metje de fora. Lo remey es inútil, la noya está més que may ferta de son ideal, y 's passa tot lo dia llegint llibres, insiruhintse per aixecarse sobre las ánimas rutinarias que la tenen en una gavia, privantli de volar. La seva germana, que viu felissa y tranquila al costat d'ella y per influencia de las sevas ideas se converteix en ellas, adonantse de que després d'alguns anys de matrimoni ja no estima a son marit, a un vensut, que ho es per culpa d'ella, perque li ha mort las sevas aspiracions ab sa educació y manera d'entendre l'amor. Y acaba 'l drama sapiguent lo marit aixó, y pregant la una germana a l'altra que fassi 'ls possibles pera lograr reconstruhir son niu y aixecar altre vegada el vensut. Lo drama consisteix tot ell en la lluyta entre las duas germanas: la d'entendre l'amor, representació de la emancipació de la dona, esperit independent que no vacilaria en fugir de casa seva abandonantho tot, per seguir al home que la enamora; la Angelina, esperit rutinari, que no pensa res, que viu al principi tranquila y felissa, y que després, per la influencia del altre, se condol dels seus sofriments y acaba per apoyarla.

La obra enteném que no convens. Per de prompte 'l carácter de la Ester no se sosté y fins resulta bon xich convencional aquella noya que lleigeix tant, que tent instruida es, y que filosofa quan parla, pero dihent los fruyts del estudi ab frase brillant enginyosa moltes vegadas; te ademés unas incongruencias que no s'explican prou bé. Y lo mateix li passa a la seva germana Angelina, esperit rutinari primer, segons diu sa germana, y després transformada sense saber com ni per qué en las mateixas ideas que ella. Son, en conjunt, dos caràcters borrosos que no compreguerem bé. Y tinguis en compte que precisament ells son los que sostenen lo drama; los demás personatjes son secundaris en vista d'aquestos.

No hi ha dupte que la idea en si es bonica, que hi ha escenas ben trassadas, com algunas de las del tercer acte, que la obra manté l'interés del espectador, y que 'l diálech, en alguns punts es un xich ampulós y no tan natural com nos te acostumats l'Iglesias, es sostingut, pero de totas maneras, repetim que la obra no convens y deixa fret é insensible al espectador.

Lo públich escollit que assistí a la representació, compost en sa majoria de artistas y gent de lletres, aplaudí alguns pensaments de la obra y demaná l'autor al final dels tres actes. Los actors tots s'esmeraren en los seus papers.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 16 de Novembre de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	759	72		4.5	Ras	
3 t.	757	70				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.
9 m.	Sol. 32	10	17	S.	Cumul	0.4
3 t.	Sombra 23		20	S.		0.3

Sagells de la «Unió Catalanista»

Tots quants de nostres llegidors desitjan comprar Sagells de la «Unió Catalanista» y no 's vulguin molestar en enviarlos a buscar directament a Barcelona, poden adquirirlos a qualsevol hora del dia en nostra Redacció, hont sempre que 'ls hi convingui 'n trobaran en venda.

Lo senyor Silvela creu que Catalunya es Barcelona y que Barcelona son no més uns quants ab qui pot tractar reservadament pera resoldre la qüestió catalana.

Qui aixis ho te entés, qui aixó diu, sens dupte ha de ser un grandíssim ignorant ó un cego de tots los ulls... de poll del cervell.

Hem rebut una nova remesa de Sagells de la «Unió Catalanista» de la sexta edició, quins están tirats ab un color vert d'oliva.

Diu un confrare de Tarragona: «Lo nom de D. Ramón Morenes corre per la premsa catalana acompanyat de las més agres censuras. Just cástich a sa conducta renegada!»

Lo sensible es que junt a aqueix nom odiat ja de la regió entera, apareixi lo de Tarragona.

Tingantho present los electors de la circumscripció, qual bon nom es precis vindicar a tota costa.»

A Bilbao han circulat molts exemplars d'un manifest de la Junta autonomista catalana de París.

Los bilbains creuen com a cosa segura que 's concedirá lo Concert económic a Barcelona.

La premsa madrilenya arribada ahir, se burla de las energias que aparenta lo Govern, sent aixis que tothom sab que está treballant sota má pera arribar a un arreglo en lo conflicte de Barcelons, assumpte aquest que 'l té continuament desvetllat.

Los Gremis de Valencia, en la última reunió que han tingut, van acordar seguir en sa actitud.

Lo Sindicat gremial ha enviat un missatge, adherintse a la actitud dels Gremis de Barcelona.

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d'aquesta ciutat, per diferents especies, puja a pessetas 1392.57.

Los ministerials diuen que, si 'ls Gremis entresin a una transacció, lo Govern se donaria pressa a restablir las garantias; que 'l Concert podria concedirse després d'aprovats los pressupostos de gastos y d'ingressos, y que mentres tant, se concediria una prórroga pera pagar lo segon trimestre y donar lloch a estudiar lo Concert.

Trobém d'un confrare de Barcelona: «Crida l'atenció dels passants un moro correctament vestit ab «junque» blanch y turbant que 's passeja pels carrers de Barcelona.

Es un metje marroqui, que, segons se diu, ha arribat procedent de Málaga, capital ahont, segons veus, contraurá matrimoni ab la fille d'un distingit jefe de Sanitat militar, després de la seva conversió al Cristianisme.»

Segons se diu han comensat a instruhirse expedients de defraudació contra 'ls industrials que emplean com a motor la forsa hidrónica, als que 's vol obligar a satisfer un tribut molt crescut peis salts d'aygua.

Lo que vol dir que, de ser cert, pot ocasionar un important conflicte, donchs podria motivar lo paro de moltes é importants fabricas de Catalunya.

Comunican de Igualada que desde las nou del matí están tancats tots los establiments.

La població presenta un aspecte trist. Per ara regná ordre complet.

Los gremis han dirigit una comunicació al Foment Nacional adherintse als acorts que prengui.

Molts industrials han aprofitat la esplendés del dia pera anar a passarlo al camp.

Nostres apreciables lectors llegiran en la present edició un anunci de la ben reputada firma dels senyors *Ve lentin & Cia.*, Banquers y Expendiduría general de loteria a *Hamburgo*, tocant a la loteria de *Hamburgo* y no dubtém que 'ls interessará molt, ja que s'ofereix per pochos gastos alcansar en un cas felis una fortuna ben important. Aquesta casa envia també gratis y francho lo prospecte oficial a qui 'l demani.

Lo del Transvaal

Llegim que las Indias Anglesas acaban de rebelarse, ignorantse pormenors. Sols se sap que s'ha format una columna ab dos regiments de Gourkas, indígenes fidels á la mare pátria, y dos batallons d'infantería que han sortit pera perseguir als rebeldes.

La situació d'Inglaterra s'agravará ostensiblement, cas de que la insurrecció guanyi terreno.

Se tem molt que 'ls indis mahometans entrin en campanya; ja ja temps que 's notavan síntomas alarmants; recent es l'aniquilament per los insurrectes d'una columna inglesa.

La declaració d'una guerra injusta pot causarli un grave conflicte; los inglesos veuen desaparèixer sa influencia en las Indias y obehint á aquesta causa tenian projectat fundar una gran colonia Sur-Africana pera reemplaçar al imperi dels Indis que se 'ls hi va escapant dels dits.

La Holanda es lo país que demostra més entusiasme pera defensar la causa dels Boers, cosa molt lògica recordant que son de sa mateixa rassa. Portan actualment recollida una important quantitat en metàllich y d'un moment á altre sortirà pera l'Àfrica un barco-hospital destinat á la curació dels ferits boers.

Aquets veuen augmentar tots los dias sas forsas ab la arribada de molts voluntaris. Gran número de boers que estavan fora de sa pátria, han correbut á empunyar las armas en sa defensa, haventse unit á ells més de 600 alemanys.

D'un dia al altre lo cable nos participará oficialmente la rendició de Ladysmith; lo general en jefe de las tropas sitiadas telegrafía fa dias que la artillería inglesa no podía lluytar ab la dels enemichs, de més alcans y major calibre.

Lo divendres últim los boers bombajaren de nou la ciutat, que veu disminuir diariament las probabilitats de resistencia.

S'han tratat alguns combats en los voltants de Kimberley, favorables la mayoría d'ells als boers.

Partes de procedencia inglesa diuhen que 'ls boers han perdut molta gent en los últimos combats, particularment en lo del dissapte prop de Kimberley. Hi haurá algo d'exageració, y la derrota no sería tan considerable, ja que 'ls boers lograren apoderarse del bestiar del exèrcit inglés.

Secció oficial

Alcaldía Constitucional de la ciutat de Reus

Disposat per l'article nové de la Lley de 9 de Setembre de 1857 que la primera ensenyansa elemental sigui enterament de franch respecte als noys quals pares, tutors ó encarregats no puguin pagarla y sian considerats pobres á judici del Ajuntament y en atenció á que l'article 10 del Real Decret de 5 d' Octubre de 1883 concedeix aquesta consideració, entre altres, als pares que visquin d'un jornal ó salari eventual, en vista del abusos comesos por los Mestres públichs que además de cobrar las retribucions y quantitats que pugnin pagar los noys de classe acomodada exigeixen els alumnos realment pobres estipendi setmanal ó mensual pera pagar la ensenyansa que 's dona en las Escuelas; disposada aquesta Alcaldía á que acabi aquest estat de cosas, y que 's cunpleixi la Lley, y en conformitat á lo acordat per l'Exm. Ajuntament, ha resolt prevenir lo següent:

Primer. Los fills de familia obreras y en general tots aquells quals pares, tutors ó curadors disfrutin sols de jornal ó salari eventual poden concorre á las Escuelas públichas ab carácter enterament de franch sense que 'ls Mestres y Mestras puguin cobrar y menos fer pagar quantitat ni retribució de cap mena.

Segon. S'abstindrán en absolut los Mestres y Mestras d'admetre en sas Escuelas cap alumno que no vaja provehit de la papeleta d'ingrés que se li proporciona en la Secretaría Municipal y en la qual constará la classificació de pobre als efectes de la Lley.

Tercer. Los pares y mares dels noys y noyas pobres que assisteixin á las Escuelas públichas denunciarán al Alcalde qualsevol transgressió á lo que 's disposa, á fi d'aplicar lo correctiu corresponent.

Disposada aquesta Alcaldía á que s'observin ab lo major rigor las prescripcions de la Lley en benefici de la ensenyansa á las classes obreras, esperá 'l fidel cumpliment de lo que 's mana, estant decidida á castigar severament las contravencions á lo que 's prevé en lo present Bando.

Reus 16 Novembre de 1899.—L'Alcalde, Pau Font de Rubinat.

Don Joseph Bargalló y Ricart, Director de la fábrica de farinas «La Industrial Harinera» ha acudit á aquest Muniipi en sollicitud de permís pera instalar un nou generador de vapor en lo mateix lloch de dita fábrica que ocupava altre aparato semblant, y aquesta Alcaldía en cumpliment de lo disposat en l'article 372 de las vigents ordenansas Municipals ho fa públich á de las vigents ordenansas Municipals ho fa públich á de que 'ls vehins y propietaris á quins pugja perjudicar la instalació del referit aparato presentin las oportunes reclamacions dins del terme de vuyt dias següents als de la fetxa, á qual efecte estarán de ma-

nifest l'expedient y planos de sa referencia durant las horas de despaig en lo Negociat de Foment de la Secretaría Municipal.

Reus 16 Novembre de 1899.—L'Alcalde, Pau Font de Rubinat.

La Palma

La Junta de Govern d'aquesta societat te 'l gust de participar als senyors socis que desde aquesta fetxa queda instalada la mateixa en son nou local, carrer Galanas, núm 8.

Lo que s'anuncia pera general coneixement.
Reus 17 Novembre de 1899.—Lo Secretari.

Registre civil

del dia 14 de Novembre de 1899

Naixements

Cap.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Mónica Juncosa Grau, 78 anys, Arrabal alt de Jesús, 26.—Antonia Sans Pau, 73 anys, Germanetas.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—Sant Gregori.

Sant de demá.—Sant Máxim.

Anuncis particulars

TALONARIS

PERA LA RIFA DE NADAL

Se venen en aquesta impremta numerats y sense numerats.

PERA LLOGAR

BOTIGA Y PIS ab signa y gas y grans cups pera oli en lo carrer de Llovera número 18.

Donará rahó don Esteve Rosselló, fuster. Arrabal alt de Jesús, núm. 24.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUSSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Diversions públichas

Teatro Fortuny

COMPANYÍA D'ÓPERA Y SARSUELA CÓMICA

dirigida pel distingit mestre

Don Francisco de Perez Cabrero

INAUGURACIÓ LO DISSAPTE DIA 18 DEL ACTUAL

Llista del personal artistic

Mestre director y concertador, don Francisco de Perez Cabrero; Mestre concertador, don Jacinto Ver-

PASTILLAS FONT

Cloro-Boro-Sodicas á la Cocaina y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativas com ulcerosa y granulosa; tos faringea, ronquera, aфония y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Diposit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en todas las bonas farmacias y principals droguerías.

¡AGRICULTORES!

No us deixen enganyar ab caborias; lo barato sempre resulta car, y 'l que us vengui GUANO ho y molt barato, pensen que aixó no pot ser.

Per aixó cridem decididament la vostra atenció, puig ab anuncis pomposos y oferintvos barato us enganyan.

Per fer GUANO se 'n ha de ser molt coneixedor, y d'aixó n'hi han poch.

La millor garantia del GUANO marca «Aguila» es elaborat á Moncada, y 'ls trevalladors que 'l fan son tan agricultors com vosaltres; ells podran dirvos si s'hi fa cap barreja que no sigui de lley; y las materias que s'emplean se gastan tal com venen del extranger.

Ab aixó, molta prevenció; y si volem informárvos, podeu dirigirvos á n'els mateixos que 'l fan y además als representants de la casa, que us daran preus y condicions.

¡Lo barato es car!!

Diposit á Reus: Tomás Piñol, Plassa de la Constitució, Droguería, (Casa Coder)

gés; Director d'escena, don Emili Huerva; primera tiple dramática, donya Enriqueta Alemany; altra primera tiple, donya Carme Sendra; Característica, donya Josepha Mathen; segonas tiples, Srta. Mercé de Perez Cabrero, Srta. Enriqueta Casanovas y Srta. Elissa Lozano; primer tenor, don Francisco Alcántara; altre primer tenor, don Francisco Monté; tenor cómic, don Emili Huerva; altre tenor cómic, don Andreu Sirvent; primer barítono, don Pere Tapias; actor genérich, don Miquel Morón; primer baix, don Joan R. Martinez; altre barítono, don Alfredo Izares; altre baix, don Joseph Guzman; segonas parts, don Enrich Casanovas y don Pascual Benitez; apuntadors, don Enrich Angosto y don Pau Ayete; 26 coristas d'abdos sexes y 30 professors d'orquestra. Pera algunas obras la Empresa te contractat un numerós Cos de ball baix la direcció de donya Paulina Pamies.

Repertori: «A las nueve de la noche», «Jugar con fuegos», «El dominó azul», «El sacristán de San Justo», «Marina», «El sargento Federico», «El diablo en el poder», «El primer dia feliz», «El Relámpago», «El estudiante en Salamanca», «Campanone», «El Salto Pasiego», «La vuelta al mundo», «Toque de ánimas», «La Marsellesa», «Las hijas de Eva», «Artagnan» y otras.

Estrenos: «Curro Vargas», «D. Lucas del Cigarral», «El siglo que viene», «Nuestra Señora de París», «El duquesito», «Las mil y una noches», «Orfeo en el infierno».

ABONO: Se 'n obra un de 40 funcions dividit en series de 10, baix los preus següents:

—Palcos proscenios plateas ab 4 entradas 120 ptas.—Id. id. principals ab 4 entradas 110 ptas.—Id. id. segons ab 4 entradas 75 ptas.—Id. id. plateas ab 4 entradas 90 ptas.—Id. id. principals ab 4 entradas 65 ptas.—Idem segons ab 4 entradas 42'50 ptas.—Silló ab entrada 14 ptas.—Lluneta de segon pis ab entrada 10 ptas.—Entrada á localitat 6'25 ptas.

Preus diaris: Palcos plateas sense entradas 13 pesetas.—Id. principals sense entradas 10 ptas.—Id. segons sense entradas 4 ptas.—Silló ab entrada 2'25 ptas.—Lluneta de segon pis ab entrada 1'50 ptas.—Entrada á localitat 0'75 ptas.—Id. al parais 0'50.

Telégramas

Madrid 16.

Del últim document redactat per la Junta permanent de las Cambras de Comers y dirigit á tots los organismes que representa, se n'ha fet una grandíssima tirada d'exemplars.

Solzament desde Córdoba n'han demanat alguns, bastants, mils d'exemplars, pera repartirlos ab profusió.

—La minoría republicana del Congrés s'ha reunit aquesta tarde, acordant demanar que sia declarada nula l'acta de Valls, fundantse en que quatre dias evans de la elecció havia sigut suspés l'Ajuntament.

Demana además la minoría que 's declari incapacitat al senyor De-Ramón, electe diputat.

—Valencia.—A las vuyt del mati lo tranvia de vapor que passava per l'Alameda aixafá á una vella des-trossantla horriblement.

La infelis s'anomenava Mariana Martinez.

—La Junta del Sindicat dels gremis de Madrid ha acordat protestar contra 'l manifest de la Lliga de Productors.

—Lo «Lliberal» afirma que no es solzament Catalunya, sino Espanya entera qui rebutja 'ls presupuestos y atorgeix que 'l govern deu evitar tot carácter particularista d'aquest problema.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Secoló comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 15

De Málaga y esc., en 6 dias, v. Martos, de 1.048 ts., ab efectos, consignat a D. Anton Más.
De Berdianska y esc., en 13 dias, v. Italia Angela, de 1.003 ts., ab blat.
Despatadas
Para Burriana, v. inglés Opal, en lastre.
Para Londres y esc. v. noruech Unión, ab efectos.
Para Génova y esc. v. Martos, ab efectos.

J. Marsans Roí

Representant en Feus: **JOAQUIM SOCIATS**

CARRER SANTA AGNA, 26. (Teléfono núm. 21)

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	65'62	Aduanas	96'50
Exterior		Norts	51'30
Amortizable		Fransas	47'50
Cubas 1896	73'	Orenses	12'65
Cubas 1890	61'37	Obs. 6'0'0 Fransa	89'25
Filipinas		Id. 6'0'0	44'87
Exterior París	65'50	Id. 3'0'0	

GIROS

París 26' Londres 31'80

Ordres de Bolsa para Barcelona Madrid y París.— Compra y venda al comptat de tota classe de valors.— Descompte de cupons.— Compra de monedas d'or y billetes de tots los paissos.— Giros sobre Barcelona y Madrid.

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia d'ahir.

Interior	65'62	Cubas del 86	73'06
Orenses	12'65	Cubas del 90	61'50
S. Juan		Aduanas excomp	96'37
Norts	51'60	Ob. 5'0'0 Almansa	90'50
Fransas	47'65	Id. 3'0'0 Fransa	44'96
Filipinas			

PARIS

Exterior 66'35 Madrid

GIROS

París 26' Londres 31'80

Se reben órdras para operaciones de Bolsa. Compra y venda al comptat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d'or de tots los paissos.

Gambis corrents

en lo dia d'ahir donats per la Junta Sindical del Colégi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper
Londres 90 dias fetxa.		31'25	31'30
8 dias vista			
vista		31'70	
París 90 dias fetxa			
París vista		25'50	26'
Marsella 90 dias fetxa			
Marsella 8 dias vista	25'30		

VALORS LOCALS

	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Pias.	Pias.	
Gas Reusense.	625		
Industrial Farinera	575		
Banch de Reus de Descampes y Prestams		675	
Manufacturera de Algodón	110		
Companyia Reusense de Tranvias			
Companyia Reusense de Tranvias privilegiadas de cinch per 100	150		

Ferrocarril económic de Reus a Salou

Servy de trens que regirá desde 1'2' d' Octubre de de 1899.

Sortidas de Reus.—4'10, 9'00 matí, 2'32, 5'43 tarde.

Sortidas de Salou.—4'56, 10'49 matí, tarde 5'10 y 7'25 nit.

Trancia a vapor.—Sortidas de la estació: 11'20 y 7'50 nit.—Sortidas del Arrabal: 8'45 matí y 2'15 t.

Reus 26 de Septiembre 1899.

ALTAS

Y BAIAS

para la contribució

Se n venen en la Imprempta d'aquest diari.

OBRA NOVA

Fills Ilustres de Reus

DE Francisco Gras y Elias

3 pessetas exemplar.—Se ven en aquesta Imprempta.

Invitación para participar a la próxima

GRAN LOTERIA DE DINERO

500,000

MARCOS

o aproximadamente

PESETAS 750.000

como premio mayor pueden ganarse en caso mas feliz en la nueva gran Loteria de dinero garantizada por el Estado de Hamburgo

ESPECIALMENTE:

1 Premio a M	300000
1 Premio a M	200000
1 Premio a M	100000
2 Premios a M	75000
1 Premio a M	70000
1 Premio a M	65000
1 Premio a M	60000
1 Premio a M	55000
2 Premios a M	50000
1 Premio a M	40000
1 Premio a M	30000
2 Premios a M	20000
26 Premios a M	10000
56 Premios a M	5000
106 Premios a M	3000
206 Premios a M	2000
812 Premios a M	1000
1518 Premios a M	400
36952 Premios a M	155
19490 Premios a M	300, 200,
134, 104, 100, 73, 45, 21	

La Loteria de dinero bien importante autorizada por el Alto Gobierno de Hamburgo y garantizada por la Hacienda pública del Estado, contiene billetes 118.000 de los cuales 59.180 deben obtener premios con toda seguridad.

Todo el capital incl. 58820 billetes gratuitos importa

Marcos 11.764.525

o sean aproximadamente

PESETAS 18.000.000

La instalacion favorable de esta Loteria está arreglada de tal manera, que todos los arriba indicados 59.180 premios hallarán seguramente su decision en 7 clases sucesivas.

El premio mayor de la primera clase es de marcos 50.000, de la segunda 55.000 asciende en la tercera a 60.000, en la cuarta a 65.000, en la quinta a 70.000, en la sexta a 75.000 y en la séptima clase podria en caso mas feliz eventualmente importar 500.000, especialmente 300.000, 200.000 marcos etc.

La casa infrascrita invita por la presente a interesarse en esta gran loteria de dinero. Las personas que nos envian sus pedidos se servirán añadir a la vez los respectivos importes en billetes de Banco, libranzas de Giro Muto, estendidas a nuestra orden, giradas sobre Barcelona o Madrid, letras de cambio facil a cobrar, o en sellos de correo. Para el sorteo de la primera clase cuesta:

1 BILLETE ORIGINAL ENTERO. PESETAS 9.—
1 BILLETE ORIGINAL MEDIO. PESETAS 4'50

El precio de los billetes de las clases siguientes, como tambien la instalacion de todos los premios y las fechas de los sorteos, en fin todos los pormenores se verá del prospecto oficial.

Cada persona recibe los billetes originales directamente que se hallan provistos de las armas del Estado, como tambien el prospecto oficial. Verificado el sorteo, se envia a todo interesado la lista oficial de los números agraciados, prevista de las armas del Estado. El pago de los premios se verifica segun las disposiciones indicadas en el prospecto y bajo garantia del Estado. En caso que el contenido del prospecto no convendría a los interesados, los billetes podrán devolverse antes de siempre antes del sorteo y el importe remitido será restituido. Los pedidos deben remitirse directamente lo mas pronto posible pero siempre antes del

30 de Noviembre de 1899

Valentin y Comp.

Expediduría general de loterias

HAMBURGO

ALEMANIA.

Para orientarse se envia gratis y franco el prospecto oficial a quien lo pida